

การจัดการเรียนการสอนแนววิถีพุทธ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา
นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Teaching of Buddhism Schools Ndarykamphaengsan Vientiane Lao
people's Depoy Democratic Republic

ภูเวียง วงศ์แสงเดือน Phouvieng Vongsengdeuan^๑
สมศักดิ์ บุญปู Somsak Boonpoo^๒
สิน งามประโคน Sin Ngamprakhon^๓
แสงจัน ลังสีสุลียะ Sengchanh Langsisouligna^๔

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อปรับใช้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ๒) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ๓) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นกลุ่มโรงเรียน คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครู และนักเรียนโรงเรียนวิถีพุทธ ระดับประถมศึกษา จังหวัดนครหลวงเวียงจันทน์ จำนวน ๓๖๔ ชุด การสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก ๘ ท่าน และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๑ ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ โดยภาพรวมมีลักษณะ ดังนี้ ด้านมีการจัดหลักสูตร เหมาะสมกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนต่างๆ โดยสอดคล้องการฝึกปฏิบัติในชีวิตจริง ในเนื้อหาการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง ด้านการฝึกอบรมให้ครูผู้สอน เป็นกัลยาณมิตร มีเมตตา อ่อนโยน ผู้สอนมีความรู้ดีและสอนเก่ง ผู้สอนมีการเลือกใช้วิธีการสอนหลากหลายรูปแบบที่ดีต่อนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกระบวนการแก้ปัญหา เป็นฐานสร้างองค์ความรู้ ในการสร้างสรรค์ ใช้โครงงานรวมกลุ่มเน้นการปฏิบัติ แบบบูรณาการสู่พหุปัญญา จากแหล่งเรียนรู้ ด้านกิจกรรมส่งเสริมความสนใจของเด็ก ช่วยให้เกิดความเข้าใจบทเรียน ช่วยส่งเสริมทักษะ ปลูกฝังความรับผิดชอบ และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ด้านสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานที่เรียน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในห้องเรียน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนแนววิถีพุทธ, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

^๑สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๒คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๓คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๔รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสุกสะหวัด ประเทศลาว

Abstract

The objectives of this research were; 1) To study the Teaching schools of Buddhist 'Secondarykamphaengsan Vientiane to depioy democratic republic lao people's 2) To study the process in learning management evaluation of Buddhist based schools in Vientiane to depioy democratic republic lao people's 3) To propose an evaluation model of learning management in Buddhist based schools in Vientiane to depioy democratic republic lao people's. The research used mixed research methodology. 364 samplings used in the study consist of school directors, deputy-directors, teachers and students in Buddhist based schools in Nonthaburi province. Further more, in-depth-interview with 8 informant and group discussion with 11 experts were used.

The results of the study found that:

The overview status of learning management in Buddhist based schools in Vientiane to depioy democratic republic lao people's province was that; the curriculum was suitable to levels of study with learner-centered focus, practice , friendly teachers, and variety of teaching and learning styles, teaching and learning process emphasized learner-center, problem solving, knowledge body, innovation, project-base-learning, and multi-learning-source integration, the activities supported the interest, understanding and skills in learning of students, and implanted responsibility, creative thinking, and learning of students in physical, emotional, social and intellectual aspects, and the school environment was suitable for teaching and learning.

Keywords : Teaching of Buddhism Schools, Lao people's Depioy Democratic Republic

บทนำ

สำหรับนโยบายการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการศึกษา (Education Development) ไว้ว่า ปรับปรุงการศึกษา “เน้นการสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีโลกทัศน์กว้างไกลผู้น้อยเคารพผู้ใหญ่ มีน้ำใจรักชาติ รักศาสนา มีน้ำใจสามัคคีกับพุทธศาสนิกชนเผ่าต่างๆ ในชาติและสามัคคีกับประเทศเพื่อนบ้านในโลกรู้สิทธิผลประโยชน์และภาระหน้าที่ของพลเมือง รู้รักษาวัฒนธรรมของชาติ มีสติพึ่งตนเอง สร้างความเข้มแข็งให้กับตนเอง รู้ประหยัด มีธรรมาภิบาล รู้จักแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนตัวให้แก่ส่วนรวมรู้และเชี่ยวชาญ ความรู้ความสามารถในวิชาการ วิทยาศาสตร์และพระศาสนา มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน มีสุขภาพแข็งแรง มีแนวความคิดริเริ่ม มีความเจริญทางจิตใจเตรียมพร้อมในความร่วมมือในการปกป้องรักษาและพัฒนาประเทศ” (พระดำรัส พ.ธรรมาภิบาล, ๒๕๕๓ : ๓๒๐-๓๒๑) นอกจากนั้นแล้วยังมีการฟื้นฟูการเรียนการสอนปรับปรุงการศึกษาขึ้นใหม่ การศึกษาแบบเดิมได้รับการฟื้นฟูเข้ามาใหม่ (พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ, ๒๕๕๕ : ๘๘) เพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผล รัฐบาลลาวได้ออกกฎหมายการศึกษาแห่งชาติเน้นการศึกษาทุกระดับและเน้นยกระดับคุณภาพของการศึกษา อย่างไรก็ตาม รัฐบาลลาวได้พบอุปสรรคปัญหาอย่างมากในการดำเนินงานให้สำเร็จ จึงต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศ รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) รวมกว่า ๑๐๐ ล้านดอลาร์ เพื่อนำมาพัฒนาการศึกษา (บุญอัม ปภัสร์วงศ์, ๒๕๓๘ : ๓-๔) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อันยาวนานในการนับถือ

พระพุทธศาสนาเช่นเดียวกับ ประเทศศรีลังกา ประเทศกัมพูชา ประเทศไทยและประเทศพม่า มีการศึกษาทั้งด้านคันถธุระและวิปัสสนาธุระ มีพระภิกษุเป็นจำนวนมาก มีพระพุทธรูปพระบางซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองลาวที่ประชาชนชาวลาวนับถือกันมานาน มีปูชนียสถานที่สวยงามมากมาย เช่น พระธาตุหลวงเวียงจันทน์ พระธาตุขี้เหล็ก พระธาตุอิงฮัง และปราสาทหินวัดภู เป็นต้น พระพุทธศาสนาได้รับการอุปถัมภ์จากประชาชนและรัฐบาลเป็นอย่างดี ในการบำรุงพระพุทธศาสนานั้นชาวลาวพุทธโดยทั่วไปแล้วนิยมทำบุญ ตักบาตร และสนใจในการปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน จึงนับได้ว่า เป็นประเทศ ที่มีพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจมาเป็นเวลาอันยาวนานหลายศตวรรษ และเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมลาว ชีวิตของประชาชนชาวลาวแต่เดิมมาผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น (สมศักดิ์ บุญปู, ๒๕๔๗ : ๑-๓)

จากสภาพของปัญหาการศึกษาด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงประสงค์จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธส่งผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผลการเรียน จนปรากฏชัดเจนได้รับการยอมรับจากสังคมโดยรอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แม้ว่าผู้เรียนจำนวนไม่น้อยมาจากครอบครัวที่ขัดสนแตกแยก จึงเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หากแต่ด้วยแนวนโยบายการจัดการศึกษาวิถีพุทธได้ขัดเกลานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีได้ จึงนำมาสู่ความสนใจถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธว่า มีสภาพการจัดกิจกรรมเช่นใด มีปัญหาและ

อุปสรรครวมทั้งมีแนวทางพัฒนาเช่นใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการขยายผลแนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธให้บรรลุประสิทธิภาพพัฒนาที่ดีสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อปรับใช้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๒) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๓) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ๓ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อปรับใช้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๔ คน

ขั้นตอนที่ ๒ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๘ ท่าน

ขั้นตอนที่ ๓ เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๑ ท่าน

๒. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครู และนักเรียนโรงเรียนวิถีพุทธ ระดับประถมศึกษา จังหวัดนครหลวงเวียงจันทน์ ๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสะพานทองเหนือ โรงเรียนทาดหลวง โรงเรียนสวัดตะนา โรงเรียนวัดสบป่าหลวง และโรงเรียนดงโคก จำนวน ๓๖๔ คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก จำนวน ๘ ท่าน ด้วยการเลือกเจาะจง

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๑ ท่าน ด้วยการเลือกเจาะจง

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑) แบบสอบถาม เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อปรับใช้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแปดค่าเป็น ๕ ระดับ (Rating Scale) ของลิเกิร์ต (Likert)

๒) แบบสัมภาษณ์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๓) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล ๑) แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒) การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

๑. การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อปรับใช้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ทั้ง ๔ ด้านโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ด้านกาย การจัดการเรียนการสอน ด้านสังคม การจัดการเรียนการสอน ด้านจิตใจ การจัดการเรียนการสอน ด้านปัญญา

๒. การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ได้แก่

๑. ด้านกาย ได้แก่ การยืดเหยียด ไหว้สวຍ กราบงามช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การเข้าสังคัมได้เป็นอย่างดี ส่วนการประหยัด อดออม ตามหลักพระพุทธศาสนา นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และการที่ร่างกายจะแข็งแรงผลมาจากสภาพจิตใจที่ดีงาม กับรับประทานอาหารอย่างมีคุณค่าต่อร่างกายคือให้กินเป็น อยู่เป็น ดูแลเป็นและฟังเป็น

๒. ด้านสังคม ได้แก่ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนอื่นในชุมชน อยู่เสมอ พร้อมกันนั้นนักเรียนมีจิตสาธารณะร่วมทำกิจกรรมต่างๆของสังคม เช่น เทศสรวงกาลงานต่างๆ จะช่วยเก็บบชยะในชุมชน และนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนากับวัดและชุมชนเป็นประจำ ยังสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม

๓. ด้านจิตใจ ได้แก่ การสวดมนต์ ไหว้พระ ก่อนเข้าห้องเรียนทำให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นนักเรียนได้เรียนรู้จากพุทธศาสนสุภาษิต วาเทจธรรม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการสอบธรรมศึกษาทำให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาและนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน คือความขยันหมั่นเพียร อดทน มีสมาธิ สดชื่น เบิกบาน ผ่องใส การมีสมรรถภาพทางจิตดีที่มีคุณภาพจิตดี

๔. ด้านปัญญา ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่สะอาด สงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้ดี คือการบริหารจิต เจริญปัญญา ฝึกสมาธิทุกวันทำให้นักเรียนมีจิตใจที่อ่อนโยนและมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ฉะนั้นการบริหารจิต เจริญปัญญา ก่อนเข้าเรียน เข้า บ่ายช่วยให้นักเรียนมีสมาธิและผลการเรียนที่ดีขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา ผู้เรียนที่มีการพัฒนาการให้เป็นคนเก่ง ดีและมีความสุขด้วยเหตุผล

๓. แนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปผลการศึกษาพบว่า การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ สำหรับมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ โดยภาพรวมมีลักษณะ ดังนี้ ด้านมีการจัดหลักสูตร เหมาะสมกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนต่างๆ โดยสอดแทรกการฝึกปฏิบัติในชีวิตจริง ในเนื้อหาการเรียนรู้นั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง ด้านการฝึกอบรมให้ครูผู้สอน เป็นกัลยาณมิตร มีเมตตา อ่อนโยน ผู้สอนมีความรู้ดีและสอนเก่ง ผู้สอนมีการเลือกใช้วิธีการสอนหลากหลายรูปแบบที่ดีต่อนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกระบวนการ

แก้ปัญหา เป็นฐานสร้างองค์ความรู้ ในการสร้างสรรค์ ใช้โครงงานรวมกลุ่มเน้นการปฏิบัติแบบบูรณาการสู่พหุปัญญา จากแหล่งเรียนรู้ด้านกิจกรรมส่งเสริมความสนใจของเด็ก ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจบทเรียน ช่วยส่งเสริมทักษะปลูกฝังความรับผิดชอบ และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ด้านสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานที่เรียน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในห้องเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

๑. การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อปรับใช้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๑) ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนโรงเรียนวิถีพุทธ จังหวัดนนทบุรี ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ๓ อันดับเรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนได้เรียนการแต่งกายอย่างเหมาะสมในวันพระหลักสูตรมีการสอดแทรกการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ หลักสูตรมีความเหมาะสมกับชั้นเรียน มีเนื้อหาที่น่าสนใจตามลำดับ

๒) ด้านผู้สอน การจัดการเรียนโรงเรียนวิถีพุทธนครหลวงเวียงจันทน์ ด้านผู้สอนอยู่ในระดับมาก ๓ อันดับเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ผู้สอนเป็นกัลยาณมิตร มีเมตตา อ่อนโยน ผู้สอนมีความรู้ดีและสอนเก่ง ผู้สอนมีการเลือกใช้วิธีการสอนหลากหลายรูปแบบ ตามลำดับ

๓) ด้านกระบวนการเรียน การจัดการเรียนโรงเรียนวิถีพุทธนครหลวงเวียงจันทน์ ด้านกระบวนการเรียน อยู่ในระดับมาก ๓ อันดับเรียงจากมากไปหาน้อย คือ กระบวนการเรียนทำให้เกิดโยนิโสมนสิการ รู้คุณค่าแท้ กระบวนการเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดไตรสิกขา คือ มีศีล มีสมาธิ

ในการเรียนและเกิดปัญญาแก้ไขปัญหาได้ กระบวนการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนรอบด้าน กาย สังคม จิตใจ และปัญญา ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสาคร อัมจักร (๒๕๔๕) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สรุปผลการศึกษาว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ๕ ประการคือ ร่วมเตรียมการ ร่วมเตรียมความพร้อม กระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ร่วมวิเคราะห์ อภิปรายผล และร่วมสรุปประเมินผล

๒. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า การจัดเตรียมความพร้อมผู้สอน ประกอบด้วย (๑) ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา (๒) ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (๓) ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ (๔) ครูเป็นกัลยาณมิตรและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของดลพัฒน์ ยศธร (๒๕๔๒) ได้วิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธศาสตร์โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อนำเสนอรูปแบบการศึกษาอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเอกสารที่ใช้ในการวิจัยได้แก่เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ แนวคิดขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งชาติ (องค์การยูเนสโก) ศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์

ปยุตโต) รวมถึงศึกษาเอกสารข้อมูลอื่นๆทาง พุทธศาสนาพร้อมกับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทาง พุทธศาสตร์จำนวน ๒ ท่านเมื่อวิเคราะห์ สารสำคัญของแนวคิดทั้งหมดแล้วผู้วิจัยได้จัด เสวนาวิชาการในหมู่ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และวิเคราะห์รูปแบบการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำเสนอนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความ เหมาะสมในการนำไปปฏิบัติผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการศึกษานี้คือการศึกษาแบบ ไตรสิกขาที่พัฒนาคนทั้งด้านพฤติกรรม (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญาเป็นการพัฒนาตาม แนวพุทธศาสตร์ที่เป็นการพัฒนาที่ถูกทางและได้ สมดุลจะนำไปสู่ผลสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่ง การศึกษาเช่นนี้ต้องศึกษาทั้งเนื้อหา (ปริยัติ)การ ลงมือปฏิบัติ (ปฏิบัติ) เพื่อให้เข้าใจปฏิจลสัมปทา คือกฎแห่งธรรมชาติหรือกฎของชีวิตอันจะ นำไปสู่ผลสำเร็จ (ปฏิเวธ) ขณะเดียวกันก็ศึกษา วิชาการอื่นๆ (วิชาการทางโลก) ไปในกระบวนการ เรียนการสอนซึ่งต้องประกอบไปด้วยความเป็น กัลยาณมิตรระหว่างผู้สอนและผู้เรียนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของเอื้อมอร ชลวร (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้เชิง พุทธบูรณาการ โดยมีวัตถุประสงค์(๑) เพื่อ วิเคราะห์การจัดการความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่ (๒) เพื่อวิเคราะห์การจัดการความรู้ใน พระพุทธศาสนาเถรวาทและ (๓) เพื่อนำเสนอ การจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการความรู้มี ๒ ประเภทคือความรู้ฝังลึกในตัวคน (tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (explicit knowledge) ในกระบวนการจัดการความรู้มี หลักในการพยายามนำเอาความรู้ที่ฝังลึกในคน ออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้งโดยการแลกเปลี่ยน เรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันแต่กระบวนการ จัดการความรู้มักมีข้อจำกัดจากหลายเหตุปัจจัย ซึ่งอาจจุดให้กระบวนการจัดการความรู้ไม่

สามารถทำงานได้เต็มที่ในขณะที่การจัดการ ความรู้ในพระพุทธศาสนามีการสืบทอดองค์ ความรู้มายาวนานร่วม ๒,๖๐๐ ปีซึ่งแสดงให้เห็นถึง กระบวนการบริหารจัดการความรู้ในทาง พระพุทธศาสนาเป็นกระบวนการที่มี ประสิทธิภาพสูงมากจึงสามารถรักษาองค์ความรู้ ทั้งปริยัติแนวทางปฏิบัติและปฏิเวธธรรมไว้ได้ อย่างดีหลักธรรมที่โดดเด่นที่ทำให้เกิด กระบวนการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาได้ ยาวนานมีอยู่ ๔ หมวดคือ (๑) การใช้หลัก ไตรสิกขาในการจัดสร้างสังคมให้เข้าใจซึ่งกัน และกัน (๒) การสร้างกระบวนการเรียนรู้จาก ภายในด้วยหลักสาราณียธรรม (๓) กระบวนการ จัดการสังคีตร้อยกรองพระธรรมและพระวินัยให้ เป็นหมวดหมู่ง่ายต่อการจดจำและนำไปปฏิบัติ และ (๔) กระบวนการสร้างสังคมแห่งสงฆ์อัน ได้แก่การมีพระวินัยและระเบียบวิธีปฏิบัติว่าด้วย การรวมตัวเป็นหมู่สงฆ์จากองค์ความรู้ในด้าน การจัดการความรู้และองค์ความรู้ใน พระพุทธศาสนาที่ผ่านมาผู้วิจัยได้นำพุทธธรรม ทั้ง ๔ หมวดเข้ามาประยุกต์สร้างรูปแบบจัดการ ความรู้เชิงพุทธบูรณาการโดยใช้โมเดลเกลียว ความรู้ของอิกุจิโรโนนากะ (IkujiroNonaka) ที่ เรียกว่าเซกิ (SECI) มาเป็นแนวคิดหลักของการ ปฏิบัติซึ่งมีองค์ประกอบ ๔ แบบด้วยกันคือ (๑) การขัดเกลาทางสังคม (socialization) (๒) การ สกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) (๓) การผสมผสานความรู้ (Combination) (๔) การผนึกความรู้ในตน (Internalization) เป็น พลวัตที่มีการหมุนในลักษณะที่เป็นเกลียว (spiral) เป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ไม่รู้จบและ หลักพุทธธรรม ๔ หมวดข้างต้นมาเสริมแรง ผลักดันให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนได้เสนอเป็น แบบจำลองใหม่มาทำการตรวจสอบองค์ความรู้ ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยกระบวนการสนทนากลุ่ม สรุปผลว่าได้แบบจำลองการจัดการความรู้เชิง

พุทธบูรณาการที่พร้อมนำไปใช้งานได้ในองค์กรทั่วไป และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญดี บุญญากิจและคณะ (๒๕๔๙) กล่าวถึงความรู้ การจัดการความรู้และปัญญาในหนังสือ การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ สรุปความได้ว่าผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่นได้ให้คำจำกัดความของความรู้ในรูปของปิรามิดโดยให้ความหมายของข้อมูลว่าเป็นข้อเท็จจริงข้อมูลดิบ ส่วนสารสนเทศเป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์แต่อาจมีข้อมูลจำกัดในเรื่อง ช่วงเวลาที่ใช้และขอบข่ายที่นำมาใช้ ในขณะที่ความรู้คือสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบเชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็น ความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนปัญญา คือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนก่อให้เกิด และ ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับพระครูโสภาสนนท กิตติ (ศักดิ์ แสงทอง) (๒๕๕๗ : ๑๗๑) ได้วิจัย เรื่องการวิเคราะห์ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวิถิพุทธ ระดับประถมศึกษา ตามหลัก พุทธธรรม จังหวัดนนทบุรีผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรมในการ บริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธระดับประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลกระทบ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้าน ปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับ มากทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธ ธรรมในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธระดับ ประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลกระทบ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้าน ปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับ มากผลการนำเสนอ ทักษะภาวะผู้นำตามหลัก พุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ ในการ บริหารงานระดับประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

พบว่า พุทธธรรมสำหรับภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร โรงเรียนวิถิพุทธ ในการบริหารงานระดับ ประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม อยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยรูปแบบทักษะภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ พบว่า๑) ทักษะภาวะ ผู้นำด้านการครองตน (Leader Skills) สอดคล้องกับหลักไตรสิกขา ๓ (Sikkhà) หลัก ฆราวาสธรรม ๔ (Gharavàsa-dhamma) และ หลักสัปปริสธรรม ๗ (Sappurisa-dhamma) ๒) ทักษะภาวะผู้นำด้านการครองคน (Leader Skills) สอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร ๔ (Brahmavihàra)หลักศีล ๕ (five precepts) และหลักกัลยาณมิตร ๗ (Kalyānamittatà) ๓) ทักษะภาวะผู้นำด้านการครองงาน (Leader Skills) สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ (Iddhipàda) หลักสังคหวัตถุ ๔ (Saṅgahavattthu)และอปริหานิยธรรม ๗ (aparihāniyadhamma)

ข้อเสนอแนะ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการ ประเมินผลการจัดการเรียนโรงเรียนวิถิพุทธ ควร สนับสนุนในเรื่องงบประมาณในการจัดการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนวิถิพุทธ นครหลวงเวียงจันทน์

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้โรงเรียนในนครหลวงเวียงจันทน์ควร ส่งเสริมให้โรงเรียนในจังหวัดนครหลวง เวียงจันทน์เข้าร่วมในโรงเรียนวิถิพุทธเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้วิถิพุทธของโรงเรียน

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้ของโรงเรียนวิถิพุทธ นครหลวง เวียงจันทน์ควรส่งเสริมหลักสูตรการเรียนรู้ โรงเรียนวิถิพุทธสู่โรงเรียนเรียนทั่วประเทศ

บรรณานุกรม

- ดลพัฒน์ ยศธร. (๒๕๔๒). การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธศาสตร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (๒๕๔๙). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- บุญอุ้ม ปักสร้างค์. (๒๕๓๘). บทแนะนำย่อเกี่ยวกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. กรุงเทพมหานคร : สถานทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- พระครูโสภาสนนทกิตติ (ศักดิ์ แสงทอง). (๒๕๕๗). การวิเคราะห์ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ระดับประถมศึกษา ตามหลักพุทธธรรม จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ดุษฎีครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระดำรง พ.ธรรมมิกมณี. (๒๕๕๓). พระพุทธศาสนาในลาว. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ.
- พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ. (๒๕๕๕). พระพุทธศาสนาในลาว. เชียงใหม่ : บรรณกรการพิมพ์.
- สมศักดิ์ บุญปู. (๒๕๔๗). พระสงฆ์กับการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สาคร อัมจักร. (๒๕๔๕). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอี่ยมอร ชลวร, (๒๕๕๔). การจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาคผนวก

กระบวนการจัดทำวารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวารสารทางวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแผ่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางการศึกษา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางพระพุทธศาสนาและบูรณาการการศึกษา กับศาสตร์สมัยใหม่ โดยจัดพิมพ์ออกเผยแพร่ปีละ ๓ ฉบับ (ประจำเดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน, เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนสิงหาคม, และเดือนกันยายน ถึงเดือนธันวาคม) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำวารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

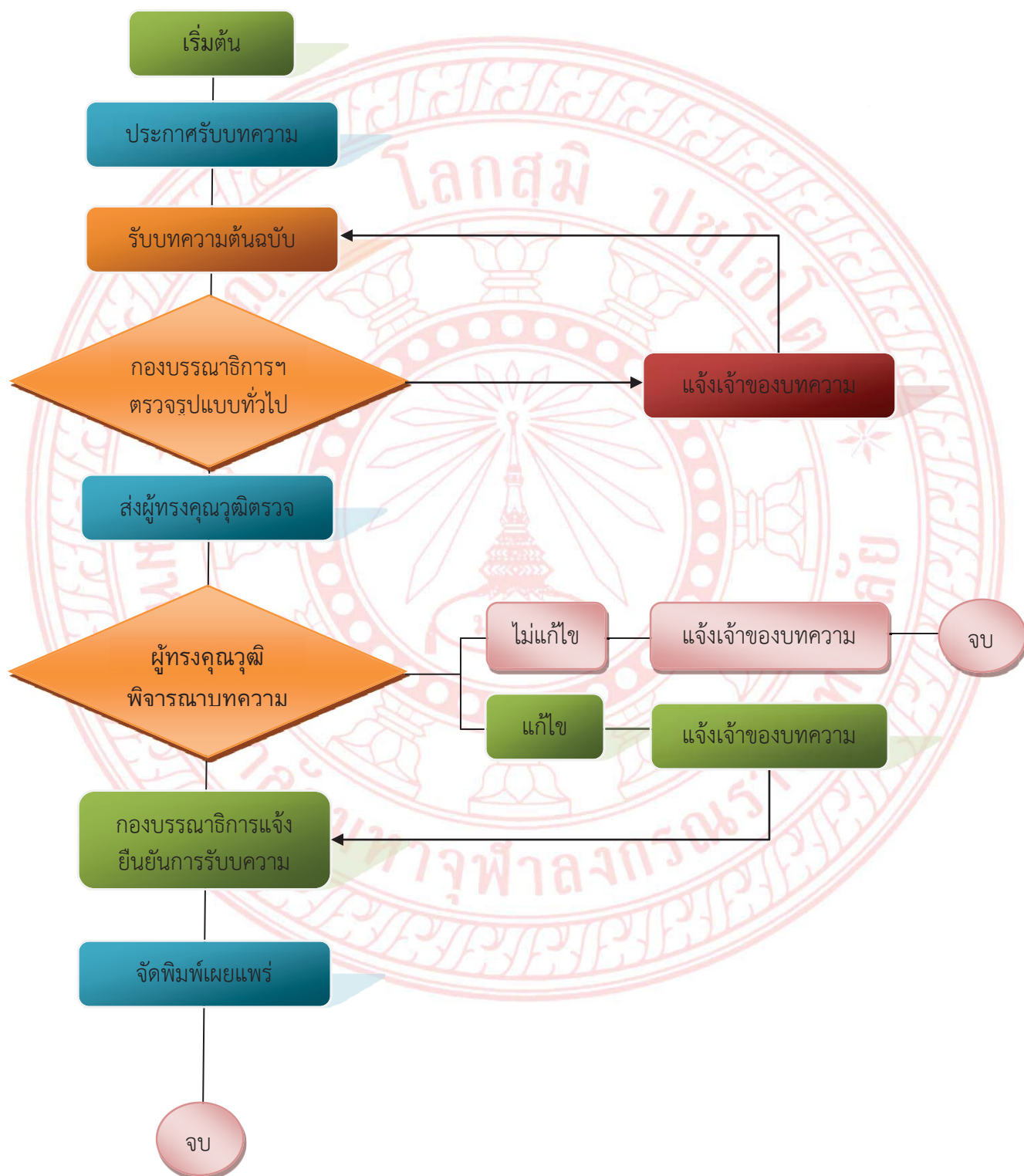
๑. ประกาศรับต้นฉบับจากคณาจารย์/นักวิจัย/นิสิต
๒. กองบรรณาธิการวารสารฯ ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของต้นฉบับ
๓. กองบรรณาธิการวารสารฯ จัดส่งต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชานั้นๆ อ่านประเมินต้นฉบับ จำนวน ๒ ท่าน/เรื่อง
๔. ส่งให้ผู้เขียนแก้ไขตามผลการอ่านประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)
๕. กองบรรณาธิการวารสารฯ ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์ต้นฉบับวารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖. จัดส่งต้นฉบับ ดำเนินการจัดทำรูปเล่ม
๗. กองบรรณาธิการวารสารฯ ดำเนินการเผยแพร่วารสาร

ระยะเวลาการเปิด-ปิดรับต้นฉบับ (ในรอบปี)

ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน)	เปิดรับเดือน พฤศจิกายน	ปิดรับ ธันวาคม
ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม)	เปิดรับเดือน มีนาคม	ปิดรับ เมษายน
ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม)	เปิดรับเดือน กรกฎาคม	ปิดรับ สิงหาคม

กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำวารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์

หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ต้นฉบับที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อการพิจารณาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดวารสารหนึ่งมาก่อน
๒. ต้นฉบับที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อการพิจารณาต้องไม่อยู่ระหว่างเสนอขอตีพิมพ์ ในวารสารอื่น
๓. เนื้อหาในต้นฉบับควรเกิดจากการสังเคราะห์ความคิดขึ้น โดยผู้เขียนเองไม่ได้ลอกเลียนหรือตัดทอนมาจากผลงานวิจัยของผู้อื่น หรือจากบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปราศจากการอ้างอิงที่เหมาะสม
๔. ผู้เขียนต้องเขียนต้นฉบับตามรูปแบบของต้นฉบับตามข้อกำหนดในระเบียบการส่งต้นฉบับ
๕. ผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) แล้ว
๖. หลังจากผู้เขียนได้แก้ไขเรื่องแล้ว กองบรรณาธิการได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ระเบียบการส่งต้นฉบับ

กองบรรณาธิการได้กำหนดระเบียบการส่งต้นฉบับไว้ให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทางในการส่งต้นฉบับสำหรับการตีพิมพ์วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และกองบรรณาธิการสามารถตรวจสอบต้นฉบับก่อนการตีพิมพ์ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้

๑. การเตรียมต้นฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสันขนาดเอ ๔ โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมือ ๓.๕ เซนติเมตร ด้านล่างและขวามือ ๒.๕ เซนติเมตร

๑.๒ รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการจัดวางตำแหน่งดังนี้

๑) หัวกระดาษ ประกอบด้วย

ชื่อเรื่องต้นฉบับของผู้เขียน ขนาด ๑๖ ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

เลขหน้า ขนาด ๑๖ ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวา

๒) ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาด ๑๖ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

๓) ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ขนาด ๑๖ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

๔) ชื่อผู้เขียน ขนาด ๑๖ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวา ใต้ชื่อเรื่อง (ในกรณีที่มิอาจารย์ที่ปรึกษาให้ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้วย)

๕) ที่อยู่หรือหน่วยงานสังกัดของผู้เขียน ขนาด ๑๖ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวา ใต้ชื่อผู้เขียน

๖) หัวข้อของบทความย่อไทย/อังกฤษ ขนาด ๑๘ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ใต้ที่อยู่/หน่วยงานสังกัดของผู้เขียน

๗) เนื้อหาบทคัดย่อไทย/อังกฤษ ขนาด ๑๖ ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น ๑ คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น ๑ Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน

๘) หัวข้อเรื่อง ขนาด ๑๖ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

๙) หัวข้อย่อย ขนาด ๑๖ ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อยโดยเรียงตามลำดับหมายเลขตำแหน่งเว้น ๑ Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย

๑๐) เนื้อหา ขนาด ๑๖ ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น ๑ คอลัมน์ และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน

๑.๓ จำนวนหน้าต้นฉบับ ควรมีความยาวไม่ต่ำกว่า ๑๐ หน้าแต่ไม่เกิน ๑๕ หน้า

๒. การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับ

เนื้อหาภาษาไทยที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรแปลเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด (ในกรณีที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้ หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจนให้ทับศัพท์ได้) และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน หากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อนเนื้อหาต้องเรียงลำดับดังนี้

ก. บทความวิจัย

๑. **ชื่อเรื่อง** ควรสั้น และกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน ๑๐๐ ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

๒. **ชื่อผู้เขียน** เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากเป็นนักศึกษา ให้ระบุสาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษ และหากเป็นอาจารย์ ให้ระบุสังกัด/คณะ และมหาวิทยาลัยที่ทำการสอน

๓. **ที่อยู่** ระบุชื่อหน่วยงาน หรือสถาบัน E-mail และเบอร์โทรศัพท์ ของผู้เขียน

๔. **บทคัดย่อ** เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านและเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน ๒๕๐ คำ หรือ ๑๕ บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) ซึ่งแปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน ใช้อักษรตัวตรง จะใช้ตัวเอนเฉพาะศัพท์วิทยาศาสตร์

๕. **บทนำ** เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๖. **วัตถุประสงค์การวิจัย** ให้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา

๗. วิธีดำเนินการวิจัย

๑) ต้นฉบับด้านวิทยาศาสตร์ ควรอธิบายเกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ สารเคมี และวิธีการที่ใช้ในการวิจัย

๒) ต้นฉบับด้านสังคมศาสตร์ ควรอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ตัวแปร (ถ้ามี) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

๘. **สรุปผลการวิจัย** เป็นการเสนอสิ่งที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับอาจแสดงด้วยตารางกราฟ แผนภาพประกอบการอธิบาย ทั้งนี้ถ้าแสดงด้วยตาราง ควรเป็นตารางแบบไม่มีเส้น ขอบตารางด้านซ้ายและขวา หัวตารางแบบธรรมดาไม่มีสี ตารางควรมีเฉพาะที่จำเป็น ไม่ควรมีเกิน ๕ ตาราง สำหรับรูปภาพประกอบควรเป็นรูปภาพขาว-ดำ ที่ชัดเจนและมีคำบรรยายใต้รูปกรณีที่จำเป็นอาจใช้ภาพสีได้

๙. **อภิปรายผลการวิจัย** เป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัย ควรมีการอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่เพียงใด และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยตามหลักการ หรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิม รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการนำผลไปใช้ประโยชน์

๑๐. **ข้อเสนอแนะ** เป็นการให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากกระบวนการทำการวิจัย ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

๑๑. **กิตติกรรมประกาศ** (อาจมีหรือไม่ก็ได้) เป็นการแสดงความขอบคุณแก่ผู้ที่ช่วยเหลือในงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพียงสั้นๆ

๑๒. บรรณานุกรม เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA Style (American Psychological Association Style) ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศ หากผู้เขียนมีมากกว่า ๓ คน ให้ใส่ชื่อ ๓ คนแรกแล้วตามด้วย และคณะหรือ et al.

ข. บทความวิชาการ

๑. ชื่อเรื่อง ควรสั้น และกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน ๑๐๐ ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

๒. ชื่อผู้เขียน เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากเป็นนักศึกษา ให้ระบุสาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษ และหากเป็นอาจารย์ ให้ระบุสังกัด/คณะ และมหาวิทยาลัยที่ทำการสอน

๓. ที่อยู่ ระบุชื่อหน่วยงาน หรือสถาบัน E-mail และเบอร์โทรศัพท์ ของผู้เขียน

๔. บทคัดย่อ เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านและเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน ๒๕๐ คำ หรือ ๑๕ บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) ซึ่งแปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน ใช้อักษรตัวตรง จะใช้ตัวเอนเฉพาะศัพท์วิทยาศาสตร์

๕. บทนำ เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษา และควรอ้างอิงบทความ หรืองานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๖. วัตถุประสงค์ (อาจมีหรือไม่ก็ได้) ให้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา

๗. เนื้อหา ผู้เขียนอาจแบ่งหัวข้อย่อยในประเด็นเนื้อหาได้ตามประเด็นที่ผู้เขียนต้องการจะทำการนำเสนอในบทความ โดยเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการค้นคว้า

๘. บทสรุป เป็นการสรุปผลได้จากการศึกษาว่าได้พบประเด็นอะไรที่สำคัญ รวมทั้งประเด็นที่ผู้เขียนต้องการสรุปผล หรือเสนอแนะผลการศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาและเป็นประโยชน์ทางการศึกษาในด้านใดได้บ้าง

๙. บรรณานุกรม เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA Style (American Psychological Association Style) ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศ หากผู้เขียนมีมากกว่า ๓ คน ให้ใส่ชื่อ ๓ คนแรกแล้วตามด้วย และคณะหรือ et al.

ตัวอย่างการเขียนบรรณานุกรม

๑. หนังสือ

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

๒. รายงานทางวิชาการ

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่องานวิจัย**. เมืองที่พิมพ์/สังกัด: หน่วยงานที่เผยแพร่.

๓. วิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. ชื่อวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต/วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. ชื่อคณะ/บัณฑิตวิทยาลัย : ชื่อสถานศึกษา.

๔. รายงานการประชุม

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม**. วันเดือนปีที่จัด. สถานที่จัด. เลขหน้า.

๕. วารสาร

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์) : เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

๖. หนังสือพิมพ์

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปี เดือน วันที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

๗. สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้เขียน/ผู้เผยแพร่. (วัน เดือน ปี ที่อ้างอิง). ชื่อเรื่อง. แหล่งที่มา: URL : <http://>.

การอ้างอิงภาษาอังกฤษใช้เช่นเดียวกับภาษาไทย

๓. การส่งต้นฉบับ

ผู้เขียนส่งต้นฉบับที่พิมพ์ตามข้อกำหนดของรูปแบบวารสาร จำนวน ๓ ชุด พร้อมแผ่นดิสก์ ส่งด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียนมาที่

กองบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา อาคารเรียนรวม โซนซี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์ : ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๘๔, ๐๓๓-๐๓๐-๕๐๓๘

<http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/edmcu>

๔. การอ่านประเมินต้นฉบับ

ต้นฉบับจะได้รับการอ่านประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จากภายนอกมหาวิทยาลัย ในสาขานั้นๆ จำนวน ๒ ท่านต่อเรื่อง และส่งผลการอ่านประเมินคืน ผู้เขียนให้เพิ่มเติม แก้ไข หรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี

๕. ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้ามนำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยฯ เป็นลายลักษณ์อักษร

๖. ความรับผิดชอบ

เนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ทั้งนี้ ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์